

SOSYAL BİLGİLER

6. SINIF
2023

**ÜNİTE DERS
NOTLARI**

sosyalbilgilerinresi

ÜRETİM, DAĞITIM ve TÜKETİM

KAYNAKLARIMIZ KAZANCA DÖNÜŞÜYOR

ÜLKEMİZDE GERÇEKLEŞTİRİLEN EKONOMİK FAALİYETLER

- İnsanların hayatlarını devam ettirmek için yaptıkları işlerin tümüne **ekonomik faaliyet** denir.
- Yapılan ekonomik faaliyetler doğal ve beşeri kaynakların kullanılması sonucu ortaya çıkmıştır.
- Oluşumunda insanların etkisinin olmadığı ve doğada belirli şartlara bağlı olarak oluşan zenginliklere doğal kaynak denir.

- Başlıca doğal kaynaklarımız;

TOPRAKLARIMIZ

SULARIMIZ

ORMANLARIMIZ

MADENLERİMİZ

TURİZM KAYNAKLARIMIZ

TOPRAKLARIMIZ

- Toprak, başta tarım, hayvancılık ile toprağa dayalı sanayi dallarının (cam, seramik, çimento, çömlek, kiremit, tuğla) ham maddesidir.

TARIM

- Toprağın sürülüp işlenmesine dayalı ürün elde edilmesi işlemine tarım denir.
- Topraklarımızın yaklaşık üçte birinde tarım yapılabilmektedir. Tarım, ülkemizde yaşayan insanların önemli bir kısmı için geçim kaynağıdır.
- Ülkemizde görülen farklı iklim tipleri, toprak özellikleri ve yeryüzü şekilleri tarımın ve tarım ürünlerinin çeşitli olmasını etkilemiştir. Kısaca ülkemiz tarım ürünleri çeşitliliği bakımından zengin bir ülkedir.

- Tarımda sulama, gübre kullanımı, tohum ıslahı, makineleşme, çiftçinin eğitimi ve ilaçlama tarımda verimi artırmaktadır.
- Bununla beraber anız yakımı ve nadas işlemi ise önlenmelidir.
- Ülkemizde yetiştirilen tarım ürünlerini tahıllar, baklagiller, sanayi bitkileri, sebze ve meyveler olarak gruplandırabilir.

Tahıllar: Buğday, arpa, çavdar ve yulaf bu gruba girmektedir. Buğday üretiminde bölge olarak İç Anadolu Bölgesi, il olarak Konya birinci sırada yer almaktadır.

İç Anadolu Bölgesi ve Konya tahıl ambarı olarak bilinmektedir.

Baklagiller: Nohut, fasulye, kırmızı mercimek, bakla, soya fasülyesi ve bezelye üretimi bu gruba girmektedir. Bu ürünlerin üretimi İç Anadolu, Ege ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde yapılmaktadır.

Meyve ve Sebzeler: Elma, armut, kiraz, kayısı, incir, turunçgil, karpuz vb, domates, patates, kuru soğan, patlıcan, kabak, biber vb. gibi ürünler bu gruba girer. Her bölgemizde farklı türde sebze ve meyveler yetiştirilmektedir.

Sanayi Ürünleri: Tütün, şeker pancarı, çay, ayçiçeği, zeytin, susam, mısır, pamuk vb. ürünler bu gruba girer.

ÜLKEMİZDE TARIMI DESTEKLEYEN KURULUŞLAR

TMO

ÜRETİM, DAĞITIM ve TÜKETİM

6. SINIF 5. ÜNİTE

HAYVANCILIK

- Ekonomik değer taşıyan hayvanların yetiştirilip pazarlanmasına hayvancılık denir.

- Hayvanlardan elde edilen et, süt, yumurta gibi ürünler insanların gıda ihtiyacını karşılamaktadır. Hayvanların yünü, derisi ve tüyleri de giyim alanında değerlendirilmektedir.
- İklim, yeryüzü şekilleri, halkın ihtiyaçları ve bitki örtüsü ülkemizde yapılan hayvancılık faaliyetleri üzerindeki belirleyici faktörlerdir.

Meraların ve çayırların geniş yer kapladığı doğu ve kuzey doğu kesimlerinde büyükbaş hayvancılık yapılmaktadır.

Karasal iklim ve bozkır bitki örtüsünün görüldüğü orta ve güneydoğu kesimlerinde koyun yetiştiriciliği yapılmaktadır.

Maki bitki örtüsünün görüldüğü Akdeniz kıyılarında kıl keçisi yetiştirilmektedir.

6. SINIF 5. ÜNİTE

ÜRETİM, DAĞITIM ve TÜKETİM

Tüketici nüfusun kalabalık olduğu batı ve kuzeybatı kesimlerinde ise kümes hayvancılığı yaygındır.

Bitki çeşitliliğinin fazla olduğu Ege, Karadeniz ve Doğu Anadolu gibi bölgelerde arıcılık yapılmaktadır.

Dut ağacının fazla olduğu Bursa ve Diyarbakır gibi yerlerde ipek böcekçiliği yapılmaktadır.

Deniz suyu sıcaklığının uygun imkânlar sunmasından dolayı ve ülkemizin üç tarafının denizlerle çevrili olması ile başta Karadeniz ve diğer denizlerimizde balıkçılık yapılmaktadır.

SULARIMIZ

- Ülkemizin üç tarafı denizlerle çevrili olup, Akdeniz, Karadeniz, Marmara ve Ege Denizi'ne kıyısı bulunmaktadır.
- Ayrıca ülkemiz önemli yeraltı ve yerüstü su kaynaklarına sahiptir.
- Su hem içme suyu olarak hem de ekonomik faaliyet için önemli bir kaynaktır.

- Ülkemizde bulunan denizlerimizden, akarsularımızdan, göllerimizden, yer altı sularımızdan, jeotermal kaynaklarımızdan birçok farklı şekilde faydalanılmaktadır.
- Ülkemiz Aras, Fırat, Kura, Dicle, Gediz, Kızılırmak, Yeşilirmak, Büyük ve Küçük Menderes vb. gibi önemli akarsulara sahiptir. Akarsularımızdan tarımda sulama amaçlı kullanım gerçekleştirilmektedir.

Ülkemizde akarsu rejimleri düzenli olmadığından akarsularımız üzerinde Bartın (Filyos) Çayı haricinde taşımacılık yapılamamaktadır.

- Ülkemizin en büyük gölü olan Van Gölü Dünya'nın en büyük sodalı gölüdür. Ayrıca ülkemizde Tuz, Çıldır, Erçek, Hazar, Beyşehir, Eğridir, Salda vb. önemli göller arasındadır.
- Ülkemiz jeotermal kaynaklar bakımından Dünya'da 7., Avrupa'da 1. sıradadır.
- Dağlık ve engebeli alanların fazla olduğu Doğu Anadolu Bölgesi'nde suların akış hızı fazla olduğu için buralardaki su kaynakları hidroelektrik üretimi ve rafting sporu için uygun şartlara sahiptir.
- İstanbul ve Çanakkale Boğazları sayesinde liman şehirlerimizde deniz yolu ticareti ile ulaşım faaliyetleri yapılır.
- Ülkemizdeki su kaynakları; balıkçılık, su sporları, ulaşım, turizm ve enerji üretimi gibi alanlarda kullanıldığı için ekonomiye büyük katkı sağlamaktadır.

- Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) Siirt, Diyarbakır, Gaziantep, Adıyaman, Kilis, Batman, Mardin, Şırnak ve Şanlıurfa olmak üzere 9 ili kapsayan bir projedir. GAP bölgedeki su kaynaklarını etkili kullanarak sosyal, kültürel, ekonomik ve çevresel gelişmeyi amaçlayan bir bölgesel kalkınma projesidir. Bu proje ülke tarihinin en büyük projeleri arasında yer almaktadır.

MADENLERİMİZ

- Yer altından çıkarılan değerli maddelere **maden** denir.
- Madenin yer altındaki miktarına **rezerv** denir.

- Yer altındaki madenlerin araştırılması, çıkarılması ve işletilmesiyle ilgili yapılan faaliyetlere **madencilik** denir.
- Ülkemiz maden rezervi ve çeşitliliği bakımından zengin bir ülkedir. Türkiye maden üretiminde 132 ülke arasında 28. sırada, üretilen maden çeşitliliğinde ise 10. sıradadır. Dünyada ticareti yapılan 90 çeşit madenden 77'si ülkemizde bulunmaktadır.

- Ülkemizde maden çeşitliliğinin en fazla olduğu bölge ise Doğu Anadolu Bölgesi'dir.
- Ülkemizde maden arama için Maden Tetkik Arama (MTA)Enstitüsü kurulmuştur. Madenleri işletmek içinde Etibank kurulmuştur.

- Ülkemizde çıkarılan taş kömürü, linyit, uranyum, toryum gibi madenler enerji üretiminde kullanılmaktadır. Bor, demir, bakır, mermer ihraç edilen madenlerimiz arasında yer alırken petrol ve doğal gaz farklı ülkelerden ithal edilmektedir.

	MADEN	KULLANILDIĞI ALAN	ÇIKARILDIĞI YER
	DEMİR	İnşaat ve Sanayi kuruluşları olmak üzere birçok alanda yaygın olarak kullanılır.	Sivas (Divriği), Malatya (Hekimhan), Balıkesir, Kahramanmaraş
	LİNYİT	Isınma ve termik santrallerinde enerji üretimi olarak kullanılır	Manisa (Soma) Kütahya (Tavşanlı) Muğla (Yatağan) Kahramanmaraş (Elbistan)
	BAKIR	Elektrik, elektronik sanayi, mutfak eşya yapımı, süs eşyaları yapımında kullanılır.	Artvin (Murgul), Kastamonu (Küre), Elazığ (Maden)
	TAŞ KÖMÜRÜ	Demir-çelik fabrikalarında kullanılır.	Zonguldak
	BOR	Jet, roket yakıtı, sabun deterjan, lehim, fotoğrafçılık, tekstil, cam, kâğıt gibi daha birçok eşya yapımında kullanılır.	Kütahya Balıkesir ve Eskişehir
	KROM	Çeliği sertleştirmede de paslanmaz çelik yapımında kullanılır.	Elazığ (Guleman), Muğla (Fethiye - Köyceğiz),
	BOKSİT	Elektrik-elektronik sanayi, uçak – otomotiv sanayi, inşaat sektörü ev eşya yapımında kullanılır.	Konya (Seydişehir), Antalya (Akseki)
	PETROL	Yakıt dışında poşet yapımı gibi birçok alanda kullanılır.	Batman, Adıyaman ve Siirt

ORMANLARIMIZ

- Ağaçların sık veya seyrek kesintisiz bir örtü oluşturduğu alana orman adı verilir.
- Ormanlarla ilişkili doğal kaynakların ağaçlandırma faaliyetleri ve bu faaliyetler sonrasında ormanlardan gerekli ürünleri alarak ihtiyaç alanlarında kullanmaya **ormancılık** denir.
- Türkiye'de ormanların dağılışını etkileyen en önemli faktör nemlilik ve yağıştır. Bununla birlikte; yer şekilleri, yükselti, toprak özellikleri gibi faktörler de ormanların dağılışını etkiler.
- Türkiye'deki ormanların %79'u kıyı bölgelerinde yer alırken, iç bölgelerde orman varlığı yalnızca %21 'dir.

- Ülkemizde ormanların dağılımı yaklaşık olarak şu şekildedir;

- Orman bakımından en zengin yerlerimiz Karadeniz kıyılarıdır. Orman varlığının en az olduğu bölge ise, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'dir.
- Ormanlar; ilaç üretimi, kâğıt üretimi, mobilyacılık, arıcılık ve yakacak odun üretimine kaynak oluşturmaktadır.

- Ormanlar;

Canlılar için oksijen kaynağıdır.

Kâğıt yapımında kullanılır.

Mobilya ve kereste sanayisinde kullanılır.

Ağaçlar nem tutma özelliğine sahip olduğu için aşırı ısınma ve soğumayı önler.

Don, kuraklık, fırtına, sel ve heyelan gibi doğal olaylarının yıkıcı etkilerini azaltır.

Mesire alanları ve millî parklar gibi eğlenme ve dinlenme alanı sağlar.

Yabani hayvanların ve bitki türlerinin yaşam alanıdır

TEMA, her sene ağaçlandırma çalışmaları ile ülkemizde orman alanlarını koruma ve artırmayı sağlarken, ayrıca erozyonla mücadele de etmektedir.

TURİZM

- İnsanların gezmek, görmek, dinlenmek, eğlenmek ve tanımak gibi amaçlarla yaptıkları gezilere **turizm** denir.
- Doğal ve tarihî değerler bakımından oldukça zengin olan ülkemiz yabancı turist sayısı bakımından dünyada önemli ülkeler arasında bulunmaktadır.
- Sağladığı gelirler sebebiyle turizme ülkemizde “bacasız sanayi” denilmektedir

- Turizm faaliyeti ülke sınırları içinde gerçekleşiyorsa "**iç turizm**" ülkeler arasında gerçekleşiyorsa "**dış turizm**" adını alır.
- Turizm kaynaklarını doğal turizm kaynakları ve beşerî turizm kaynakları olmak üzere ikiye ayırmak mümkündür. Doğal turizm kaynakları doğal etkenlerle oluşan kaynaklardır. Bu kaynaklar görsel güzelliği, sağlığa etkisi, dinlendirme gibi özellikleriyle ilgi çeken varlıklardır. Beşerî turizm kaynakları ise insan yapımı ya da insanın doğayı düzenlemesiyle oluşmuş kaynaklardır. Genellikle tarihî değeri olan bu kaynaklar insanların merak duygularını gidermektedir.
- Ülkemizin coğrafi açıdan uygun şartlara sahip olması, doğal kaynaklar bakımından zengin olması, yer şekillerinin çeşitlilik göstermesi ve eski uygarlıklardan kalan birçok eserin bulunması turizm potansiyelini arttırmıştır.
- Turizm ülkemizi ve kültürümüzü yabancı ülkelerin insanlarına tanıtmak için en iyi yollardan biridir. Bu yüzden ülke ve insan olarak turizmi iyi değerlendirmemiz gerekir.
- Ülkemizde güneşlenme süresinin fazlalığı, deniz suyu sıcaklığı ve sahillerinin güzelliği ile Akdeniz ve Ege kıyıları yaz turizmi açısından her yıl milyonlarca turist akınına uğramaktadır.

ÜRETİM, DAĞITIM ve TÜKETİM

6. SINIF 5. ÜNİTE

- Palandöken, Uludağ ve Erciyes Dağlarında kış turizmi, kaplıcaların bulunduğu Ege Bölgesinde sağlık turizmi, Akdeniz ve Karadeniz Bölgelerinde ise yayla turizmi gelişmiştir.

Her ne kadar yazın Akdeniz ve Ege bölgeleri milyonlarca turist çekse de tüm yıl verileri dikkate alındığında Marmara Bölgesi en çok turist ve turist gelirinin olduğu bölgedir.

KAYNAKLARIMIZI DOĞRU KULLANIYORUM

ENERJİ KAYNAKLARI

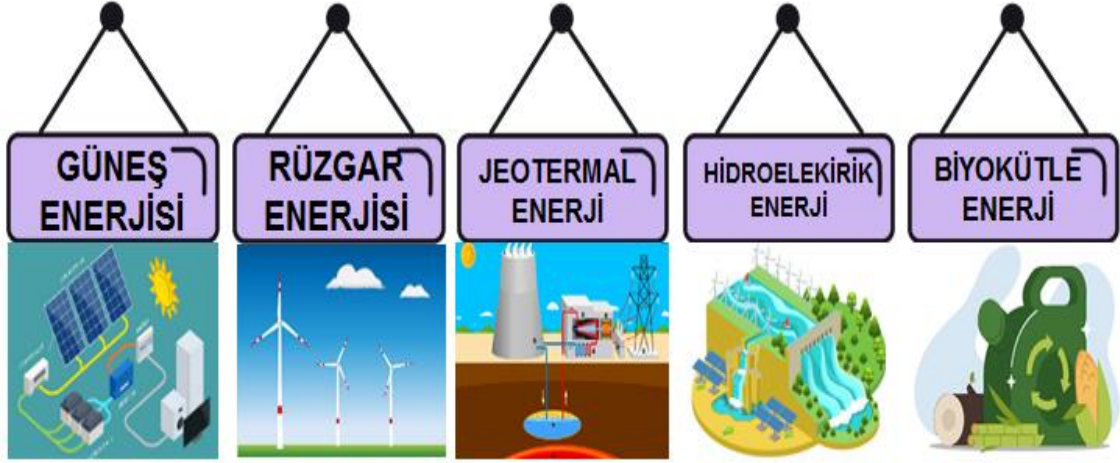
- İnsanlar ihtiyaçlarını karşılayabilmek için enerjiye ihtiyaç duyarlar.
- Dünya üzerindeki enerji kaynakları oluşumlarına göre yenilenebilir ve yenilenemeyen enerji kaynakları olarak iki gruba ayrılır.

YENİLENEBİLİR ENERJİ
KAYNAKLARI

YENİLENEMEYEN
ENERJİ KAYNAKLARI

YENİLENEBİLİR ENERJİ KAYNAKLARI

- Devam eden ve doğal süreçler içerisinde elde edilen enerjilerdir.

Güneş Enerjisi: Güneşten gelen ışık ve ısı sayesinde elde edilen enerjidir. Güneşli gün sayısının fazla olduğu alanlarda ısınma, elektrik ve sıcak su üretiminde kullanılır. Ülkemizde en fazla bu enerji kaynağından Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu bölgeleri yararlanır.

Ülkemizde güneyden kuzeye doğru gidildikçe güneş enerjisinden daha az yararlanılmaktadır. Bu durum enlem ile alakalı bir durumdur.

Rüzgar Enerjisi: Rüzgar gücünden elde edilen enerjidir. Hava akımlarının yani rüzgârın bir pervaneyi döndürmesi ile elde edilen elektrik enerjisidir. Ülkemizde son yıllarda rüzgâr santrali yatırımları hızla artmaktadır. Ege ve Marmara bölgelerinde yaygındır. En çok Çeşme, Bergama (İzmir) ve Çanakkale'de bulunmaktadır.

Jeotermal Enerji: Yeraltından çıkan sıcak su kaynaklarıdır. Fay hatlarının bulunduğu yerlerden çıkan sıcak su buharı ile üretilen enerjidir. Bu enerji ile Sarayköy (Denizli) ve Germencik'te (Aydın) elektrik üreten jeotermal santraller bulunmaktadır. Son yıllarda sera ve konut ısınmalarında kullanılmaktadır.

Hidroelektrik Enerji: Barajlarda suyun yüksekten akıtılması sonucunda bir türbini döndürmesi ile elde edilen enerjidir kaynağıdır. Hidroelektrik potansiyeli en fazla olan bölge Doğu Anadolu Bölgesi'dir. Her çeşit organik atıklardan (bitkiler, otlar, yosunlar, algler, gübre ve sanayi atıkları) elde edilen enerji çeşididir.

Biyokütle Enerji: Her çeşit organik atıklardan (bitkiler, otlar, yosunlar, algler, gübre ve sanayi atıkları) elde edilen enerji çeşididir.

- Yenilenebilir enerji kaynakları;

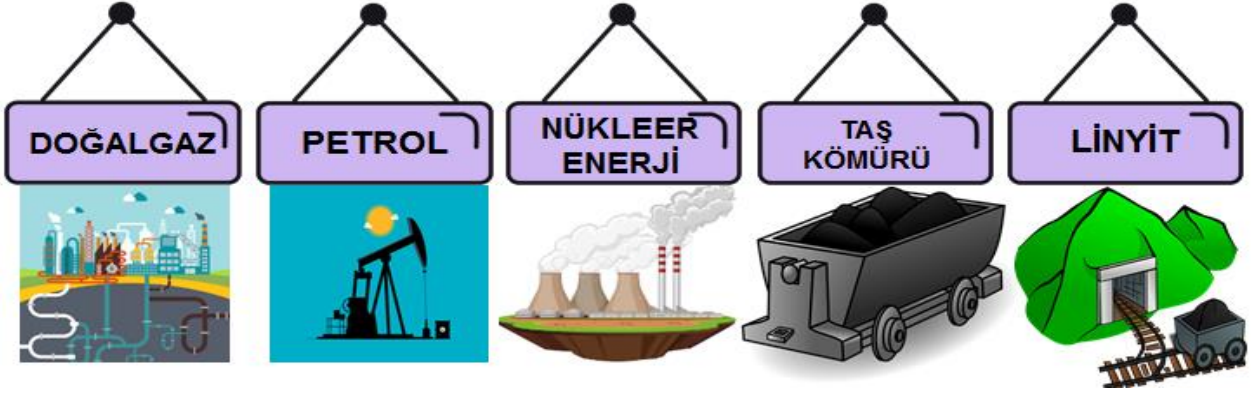
- Doğada varlığı sona ermez.
- İlk yatırım dışında maliyeti yüksek
- Doğaya zarar vermez.

Ülkemiz, dalga enerjisi dışında diğer enerji kaynaklarının sahip olduğu potansiyel oldukça yüksektir.

YENİLENEMEYEN ENERJİ KAYNAKLARI

- Zaman içerisinde tükenen ve yeninden oluşmasının çok zor olan fosil kaynaklardan elde edilen enerjilerdir.

Doğalgaz: Konutların ısınmasında ve sanayide kullanılan enerji kaynağıdır. Tükenebilir enerji kaynakları içinde çevreye en az zarar veren kaynaktır. Ülkemizde doğalgaz Trakya'da ve Mardin-Çamurlu'da çıkar. Ancak bunlar ihtiyacımızın çok az bir kısmını karşılamaktadır.

Petrol: Önemli bir enerji kaynağıdır. Yakıt dışında plastik eşya vb. birçok alanda kullanılır. Ülkemizde petrol sadece Güneydoğu Anadolu Bölgesinde çıkarılır (Batman, Siirt, Diyarbakır, Adıyaman). Rafinerilerde işlenerek benzin, motorin, fuel oil, gaz yağı ve asfalt gibi şekillere dönüştürülür. Fosil yakıt olduğu için çevreyi kirletir

Doğalgaz ile birlikte ülkemizin, ithalat ürünlerinden ilk sırada yer alır. Hem ekonomimiz için ciddi bir yük olduğu hem de bu tarz enerji kaynaklarında dışa bağımlı olduğumuz görülmektedir.

Nükleer Enerji: Uranyum ve toryum madenlerinin atomlarının parçalanması ya da birleştirilmesi ile elde edilen enerjidir. Nükleer reaktörlerde hasar meydana gelmediği ve atıkları güvenli depolandığı sürece zararı çok azdır.

Taş Kömürü: Ülkemizde Zonguldak çevresinde çıkarılır. Çok yüksek derecede ısı yaydığı için evlerde kullanılmaz. Üretilen kömürün çoğu genellikle Termik santrallerinde elektrik üretiminde ve Demir-çelik fabrikalarında demirin eritilmesinde kullanılmaktadır. Fosil yakıt olduğu için çevre kirliliğine sebep olmaktadır.

Linyit: Bir kömür çeşididir. Ülkemiz linyit yönünden zengin yataklara sahiptir. Taş kömürüne göre ısı enerjisi daha düşüktür. Genellikle evlerde ısınmak ve Termik santrallerde elektrik üretmek amacıyla kullanılır. Fosil yakıt olduğu için çevre kirliliğine sebep olmaktadır.

- Yenilenemeyen enerji kaynakları;

- Doğada sınırlı miktarda bulunmaktadır.
- Fosil enerji kaynaklarıdır.
- Kullanımı doğaya zarar verir.

DOĞAL KAYNAKLARIN BİLİNÇSİZCE TÜKETİLMESİ

- Son yıllardaki hızlı nüfus artışıyla birlikte doğal kaynaklar da aşırı bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır.
 - Doğal kaynakların bilinçsizce tüketilmesi hem insan sağlığını hem de diğer canlıların varlığını tehlikeye atmaktadır.
 - İnsanları yakın zamanda bekleyen en büyük tehlikelerin başında su kaynaklarının yok olması gelmektedir.
 - Su kaynaklarının yanında okyanus, deniz ve göller de kirlilik tehdidi altındadır. Bu su kaynaklarında meydana gelen kirlilik ve azalma insan yaşamı dışında diğer canlı türlerinin yaşamını da tehdit etmektedir.
 - Dünyanın en önemli zenginlik kaynaklarından biri de ormanlardır. Ormanlar; ağaçlar, hava, su, toprak, bünyesindeki diğer bitkiler ve doğal barınak imkanı sunduğu hayvanlarla kendine özgü bir alandır. Yasak olmasına rağmen orman alanlarında kontrolsüz otlatma yapılmaktadır. Pikniklerde bırakılan atıklar, yangınlar, kaçak ağaç kesimi ve otlatmaları nedeniyle ormanlarımız zarar görmektedir.
- Doğal kaynaklarımızı korumak için;
 1. Su kaynaklarını israf edilmemeli.
 2. Evsel ve sanayi atıklarını gelişigüzel doğaya bırakılmamalı.
 3. Fabrika bacalarına filtre uygulanmalı.
 4. Fosil yakıtlar yerine yenilenebilir enerji kaynakları kullanılmalı.
 5. Bu konuda kamu spotları oluşturarak bilinçlendirme yapılmalı.

BİR PROJEM VAR

YATIRIM ve PAZARLAMA

- Ülkemiz zengin doğal kaynaklara sahip bir ülkedir.
- Ülkemizin bu kaynakları göz önüne alınarak yatırım ve pazarlama planlamaları yapılmaktadır.
- Çeşitli kaynakları kullanarak para kazanmak için yapılan girişimlere yatırım denir.
- Üretilen malın ya da hizmetin çeşitli yöntemlerle satılması işlemine pazarlama denir.
- Bir bölgenin iklimi, yer şekilleri, ulaşımı, nüfusu gibi özellikleri o bölgede yapılan ekonomik faaliyetleri ve yatırımları doğrudan etkiler.

Yatırım Yapılırken Dikkat Edilmesi Gereken Unsurlar

Hammadde

İşgücü

Sermaye

Teknoloji

Ulaşım

Coğrafi Şartlar

Enerji

Pazarlama

6. SINIF 5. ÜNİTE

ÜRETİM, DAĞITIM ve TÜKETİM

Yatırım yapmak için en önemli faktördür. Araç gereç temini, enerji ve ham madde alımı, üretilen ürünlerin tüketiciye taşınması, çalışan işçilerin ücretlerinin karşılanması için sermaye gereklidir.

İşlenmemiş veya yarı işlenmiş maddelere ham madde adı verilir. Yatırım yapılırken hammaddeye yakınlık hem üretim maliyetinin azaltılması hem de bazı hammaddelerin hızlı bozulmasından dolayı önemlidir.

Dağlık ve engebeli yerlerde ulaşım zor düz yerlerde ise ulaşım kolaydır. Hem hammaddenin taşınması hem de pazarlama için ulaşımın kolay olması gerekmektedir.

İyi ve verimli bir yatırım yapmak için teknolojiye de faydalanmak gerekmektedir. Eski teknoloji ile pazarlama dünyasında rekabet etmek mümkün değildir.

Yatırım yapılacak yerde çalışabilecek iş gücünün de olması çok önemlidir. Genç nüfus iş gücü olması açısından yatırımları olumlu etkiler.

Yatırım yapılırken enerjide büyük önem taşımaktadır. Makinelerin çalışması, aydınlatma, ısıtma vb. gibi birçok açıdan enerji önemlidir.

Yatırım projesi hazırlarken coğrafi şartları (iklim, yeryüzü şekilleri) dikkate almayız.

Bir ürünü üretirken pazarlama şartlarına mutlaka dikkat etmeliyiz. Ürünü satarken o üründen müşteri nasıl fayda sağlayacağı konusunda reklam ve tanıtım yaparak insanların ilgisini çekmek yerinde olacaktır

COĞRAFİ ÖZELLİKLERE GÖRE YATIRIM ALANLARI

“

Yeterli şekillerinin
sade, sulama
imkanlarının
uygun olduğu
yerlerde; ”

TARIM

“

Mera ve çayırların
fazla olduğu
yerlerde; ”

HAYVANCILIK

“

Yaz sıcaklığının,
güneşli gün
sayısının ve deniz
suyu sıcaklığının
uygun olduğu
yerlerde; ”

TURİZM

“

Ulaşım, enerji,
pazarlama
imkanlarının
uygun olduğu
yerlerde; ”

SANAYİ

“

Yağışların ve
Ormanların fazla
olduğu yerlerde; ”

ORMANCILIK

“

Yer altı
kaynaklarının
olduğu yerlerde; ”

MADENCİLİK

VERGİLERİMİZLE AYDINLIK YARINLARA

VERGİ

- Devletin, kişilerden ve kurumlardan toplumun ihtiyaçlarını karşılamak için yaptığı kamu hizmetlerini karşılamak üzere yasal olarak aldığı paraya vergi denir.
- Vergilerin, kimlerden ve hangi oranda alınacağı kanunlarda belirtilir.
- Anayasamızın 73. Maddesinde "Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, malî gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür." İbaresini yer alır.
- Devlet aldığı vergilerle ülkeyi korur, kişilerin can ve mal güvenliğinin sağlar; barajlar, limanlar, köprüler, okullar ve hastaneler inşa eder.
- Vergi vermek vatandaşlık görevidir ve vergi kaçırmak ise suçtur.
- Vergiler ödeme şekillerine göre dolaylı ve dolaysız olmak üzere ikiye ayrılır. Dolaylı vergiler satın aldığımız ürünler üzerinden alınırken, dolaysız vergiler gelir ve servet üzerinden alınır.

Dolaylı Vergiler

Katma Değer Vergisi

Taşıt Alım Vergisi

Özel Tüketim Vergisi

Özel İletişim Vergisi

Dolaysız Vergiler

Gelir Vergisi

Emlak Vergisi

Kurumlar Vergisi

Motorlu Taşıtlar Vergisi

Gelir Vergisi: Vatandaşların yıl içinde elde ettikleri gelirin belli bir oranda vergilendirilmesidir.

Emlak Vergisi: Ev, arsalardan ve gayrimenkuller üzerinden alınan vergilerdir.

Kurumlar Vergisi: Kamu kurumları, şirket ve kooperatif, dernek ve vakıflara ait kazançların vergisidir.

Motorlu Taşıtlar Vergisi: Araç sahiplerinden yılda iki kere alınan bir vergidir.

Katma Değer Vergisi: Alınan ürünlerin fiyatı üzerinden alınan vergidir. Bireyler fiş ya da fatura alır, işyerleri fiş veya faturaya yansıtılan vergiyi devlete ödediği için dolaylı yoldan ödenen vergidir.

Özel Tüketim Vergisi: Lüks ya da sağlığa zararlı ürünler (sigara, içki gibi ürünler) üzerinden alınan vergidir.

Özel İletişim Vergisi: Belirli mal veya ürünler üzerinden maktu veya oransal olarak alınan bir harcama vergisidir.

Vatandaşlık görevi olarak yaptığımız alışverişlerimizde mutlaka fiş veya fatura almalıyız.

NİTELİKLİ İNSAN GÜÇLÜ TÜRKİYE

NİTELİKLİ İNSAN

- Belli bir alanda kendini iyi yetiştiren, yaptığı işte uzman olan ve ülkesine katkı sağlayan insan gücü nitelikli insan olarak tanımlanır.
- Nitelikli insanın en önemli tarafı alanında iyi bir eğitim almış olmasıdır.
- Nitelikli insan ülke ekonomisinin önemli bir parçasıdır.
- Bir ülkede alanında kendini geliştirmiş, eğitilmiş, işini doğru yapan nitelikli insan ne kadar fazla ise o ülkenin gelişmesi ve kalkınması da aynı oranda olur.

NİTELİKLİ İNSANIN ÖZELLİKLERİ

1

Hayal gücü yüksektir ve hızlı düşünür.

2

Çok yönlü düşünür.

3

Çağa ayak uydurur ve gelişmelere açıktır.

4

İyi bir iletişim kurma ağına sahiptir.

5

Kaynakları verimli ve doğru kullanır.

6

İyi bir gözlemcidir.

- Ülkemizde nitelikli insan tanımına uyan vatandaşlarımız vardır. Bunlardan bazıları;
 - **Nuri DEMİRBAĞ:** İstanbul'da uçak üretim atölyesi kurdu. Uçakları uçuracak pilot yetiştirmek amacıyla gök okulu adında bir okul açarak kısa sürede 290 pilot yetiştirdi.
 - **Zihni DERİN:** 1924 yılında çay araştırmaları enstitüsü kuruldu ve müdürlüğüne Zihni DERİN getirildi. Batum dan çay fideleri getirdi ve üretime başladı. Uzun uğraşlar ve teşvikler sonucunda bölgede çay tarımının öncülüğünü yaptı.
- Muhsin Ertuğrul (Çağdaş Türk tiyatrosunun kurucusu), Gazi Yaşargil (İlk cerrahi beyin ameliyatı yapan Profesör) vb. birçok insanımız bulunmaktadır.

MESLEĞİMİ SEÇİYORUM

MESLEK

- İnsanların hayatını devam ettirebilmek ve geçimini sağlamak için yaptığı sürekli işe meslek denir.
- Meslek seçimi hayatımızın en önemli kararlarından birisidir ve geri kalan yaşamımızı tümünden etkilemektedir. Bu nedenle ilgi, yetenek ve en önemlisi yapacağımız mesleği sevmek dikkat edeceğimiz unsurların başında gelmektedir.
- Meslek seçimi yapılırken bireyler yeteneklerinin farkında olmalı, kendi kişisel özelliklerini tanımalı, ilgi duyduğu alanları belirlemelidir. Bu seçim bireyin, meslekteki başarısının artmasını ve mesleğini severek yapmasını sağlar.
- Her mesleğin de kendisine ait özellikleri vardır. Örnek olarak iletişim becerisi yüksek ve çocukları seven kişiler öğretmenlik mesleğinde başarılı olabilir. Yükseklik korkusu olmayan ve soğukkanlı olan bir kişi de pilotluk mesleğinde başarılı olabilir.

- Meslek seçim aşamalarında dikkat edilecek hususlar vardır. Bunlar;

Kendi özelliklerini tanımalı.

Meslekleri incelemeli ve tanımalı.

Kendine uygun mesleği seçmeli.

Seçtiği mesleğin eğitim sürecini bilmeli.

- Toplumların farklı ihtiyaçları olmaktadır. Bununla beraber insanların da ilgi alanları, yetenekleri ve değerleri birbirinden çok farklıdır. Böylece meslekler ortaya çıkmış ve çeşitlenmiştir. Örneğin ressamlık yeteneğinin ilgi alanı güzel sanatlar alanında iken yeteneği bedensel yetenek ve değer kavramı estetik olarak ortaya çıkmaktadır.
- Meslek seçimi genellikle ortaöğretim kurumlarında şekillenmektedir. Ülkemizde hizmet veren farklı alanlarda ortaöğretim kurumları vardır. Bunlar;

